אי פלגא בהפסד, תרי תילתי באגר. אמר רב כהנא: אמריתא לשמעתא קמיה דרב זביד מנהרדעא ואמר לי דלמא רב עיליש טובל עמו בציר הוה. ואמר רב נחמן הלכה כר' יהודה? אמר ליה לאו הלכתא איתמר אלא שיטה איתמר, הכי נמי מסתברא דאי לא תימא הכי למה ליה למיחשב ולמימר הלכה, הלכה לימא הלכה כר' יהודה דמיקל מכולהו. אמר רב מותר שליש בשכרך הרי זה מותר, ושמואל אמר: לא מצא מותר שליש, ילך לביתו ריקן? אלא אמר שמואל קוצץ לו דינר, וסבר רב אין קוצצין לו דינר [א] והאמר רב: ריש עגלא לפטומא מאי לאו דאמר ליה מותר שליש בשכרך? לא, דקאמר ליה אי מותר שליש, אי ריש עגלא לפטומא. איבעית אימא [ב] כי קאמר רב מותר שליש בשכרך מותר כגון דאית ליה בהמה לדידיה דאמרי אינשי גביל לתורא גביל לתורי. ר' אלעזר מהגרוניא זבין בהמה ויהיב ליה לאריסיה, מפטים ליה, ויהיב ליה רישא באגריה ויהיב פלגא רווחא, אמרה ליה דביתהו: אי משתתפת בהדיה, יהיב לך נמי אליתא, אזל זבין בהדיה, פליג ליה מאליתא, א"ל (א) תא נפלגיה לרישא, א"ל: השתא כמעיקרא נמי לא? א"ל: עד האידנא זוזי דידי הוו, אי לא הוה יהיבנא לך טפי פורתא מיחזי כרבית, השתא שותפי אנן מאי קאמרת טרחנא טפי פורתא אמרי אינשי סתם אריסא למרי ארעא קמשעבד נפשיה, לאתויי ליה רעיא. תנו רבנן השם בהמה לחבירו, עד מתי חייב לטפל בה? סומכוס אומר באתונות שמונה עשר חדש, בגודרות כ"ד חדש, ואם בא לחלוק בתוך זמנו, חברו מעכב עליו, אבל אינו דומה טיפולה של שנה זו לטיפולה של שנה אחרת (*אבל מאי קאמר) אלא לפי שאינו דומה טיפולה של שנה זו לטיפולה של שנה אחרת. תניא אידך השם בהמה לחבירו עד מתי חייב לטפל בולדות? בדקה ל' יום, ובגסה נ' יום, רבי יוסי אומר בדקה ג' חדשים *מפני שטיפולה מרובה. מאי טיפולה מרובה מפני ששיניה דקות. מכאן ואילך נוטל מחצה שלו וחצי מחצה בשל חבירו. רב מנשיא בר גרא שקל מחצה שלו וחצי מחצה בשל חבירו אתא לקמיה דאביי א"ל [ג] מאן פלג לך ועוד מקום שנהגו לגדל הוא, ותנן מקום שנהגו לגדל, יגדילו. הנהו תרי כותאי דעבוד עסקא בהדי הדדי, אזיל חד מנייהו פליג זוזי בלא דעתיה דחבריה, אתו לקמיה דרב פפא א"ל מאי נפקא מינה הכי אמר רב נחמן זוזי כמאן דפליגי דמו, לשנה זבון חמרא בהדי הדדי, קם אידך פליג ליה בלא דעתיה דחבריה אתו לקמיה דרב פפא א"ל מאן פלג לך, א"ל קא חזינא דבתר *דידי, קא אתי מר! א"ר פפא

כה"ג

אי פלגא בהפסד. כלומר פלגא בהפסד דכתב בשטרא הכי קאמר דאם ירצה רב עיליש יטול תרי תילתי באגר ויקבל עליו חצי ההפסד דליכא שכר עמלו במאי דשקיל טפי באגרא ממה שמגיע לחלק פלגא דמלוה: **שיטה איתמר.** הכי אמר רב נחמן ר' יהודה, ורבי יוסי בנו, ורבן שמעון (ב) כולן בשיטה אחת אמרו דבריהם: **מותר [ד] שליש בשכרך.** השם עגל למחצה בשכר ובהפסד ואמר לו מה שיבא יותר על שליש דמיו של עכשיו טול בשכרך, וכל השאר נחלוק בשוה: **מותר.** דהא קיבל עליה מספקא ואע"ג דזמנין דליכא מותר שליש: **ריש עגלא לפטומא.** המקבל עגל לפטמו למחצית, הראש יטול כולו לחלקו בשכר עמלו ומזונו והשאר חולקין בשוה: **מאי לאו דאמר ליה כו'.** ואשמועינן רב דאי ליכא מותר שליש נשקול ריש עגלא: **כי קאמר רב.** הרי זה מותר אע"ג דזמנין ליכא מותר שליש: **כגון דאית ליה בהמות.** למקבל דיש עליו לטרוח לפני בהמותיו ובשביל בהמה אחת עמהם אין טרחו נוסף: **דאמרי אינשי גביל לאורא גביל לאורי.** באותו טורח שאתה מגבל סובין ושעורין לפני שור אחד אתה יכול לגבל לפני שנים: **ויהיב ליה לאריסיה.** למחצה בשכר והפסד: **אי משתתפת בהדיה.** אילו נתת חצי המעות והיית שותף בבהמה היה נותן לך אף האליה כולה לחלקך: **פלגיה לאליתא.** כשבאו לחלוק חלק רבי אלעזר את האליה: **אמר ליה.** אריסיה: **השתא כמעיקרא נמי לא.** עכשיו לא תתן הראש כולו כמו שנתת בראשונה: **זוזי דידי הוו.** [ה] וכי קבילת עלך פלגא בהפסד הוו זוזי מלוה גבך: **ואי לא יהיבנא לך טפי פורתא.** אשתכח דקא טרחת בפלגא פקדון משום פלגא מלוה: **דטרחנא טפי פורתא.** להכנים ולהוציא, דאילו מזון אם הוצרך לסובין או שעורין קנית לאמצע כדרך שותפין: **לאתויי ליה רעיא.** מרעה לבהמות, שאינו צריך לקנות בשוק שיש עליו לטרוח בשבילו: **בגודרות.** בהמה דקה לשון גדרות צאן (במדבר לב): **ואם בא המקבל לחלוק.** בתוך הזמן הזה: **חבירו.** בעל הבהמה מעכב עליו: **אבל אינו דומה טיפולה של שנה הראשונה לטיפולה של שנה אחרת.** שצריכה בשניה למזונות מרובים יותר מן הראשונה: **מאי אבל דקאמר.** כל שכן דהיינו טעמא דמעכב עליו: **אלא.** הכי קאמר לפי שאינו דומה כו' וכיון דכך מנהג המקבלין, חבירו מעכב עליו *ואני שמעתי איפכא אם בא בעל הבהמה לחלוק בתוך זמנו המקבל מעכב עליו לפי שאינו דומה טיפולה כו' שטיפול שנה ראשונה קשה משל שניה מפני שהיא דקה טיפולה מרובה להכנים ולהוציא אבל טיפול השניה קל ושבחה מרובה וקשיא לי אי טיפולה של שניה קלה משל ראשונה מאי לשון חייב לטפל בה דקתני רישא משמע דעל כרחו חייב לטפל בה כל הזמן הזה: **עד מתי חייב לטפל בולדות.** שאף הן נחלקין למחצה שכן שכר והמקבל בא לומר חלוק אותו מיד שלא אעסוק בחלק שלך שאיני נוטל בו כלום: **בדקה שלשים ובגסה חמשים.** כדרך שפרט לך הכתוב בטיפול הבכור שחייב ישראל לטפל בו: בדקה שלשים ובגסה חמשים ואח"כ נותנו לכהן דיליף ליה בבכורות (דף כו:) מקראי: **שיניה דקות.** וצריכה לאמה ולאדם הרגיל בכך: **מכאן ואילך.** יטול המקבל מחלה שלם בשביל חלקו שהרי חליו שלו הן, ובמחלה השני של חבירו יטול מחלה בשכר כדרך שנוטל באמה מחלית שכר, ושכר עמל ומזון ליכא ואע"ג דאלי אחריות של מחלית חבירו עליו, כיון דבעי למיטרח בה משום מחלה שלא יהא קרן גמור ואינו מלוה, טרח משום דידיה קא טרח ולא מיחזי כריביתא: **מאן פלג לך.** מי שם אותה, שמא לא נישומית יפה: **יגדילו.** הולדות עד שיהו גדולים ואינו נוטל בשל חבירו כלום:

טבי

אלא שיטה איתמר. אומר ר"ת דמכ"מ הלכה כרשב"ג [ו] דהא אמרינן (גיטין דף עה.) כל מקום ששנה רשב"ג במשנתינו הלכה כמותו ואין נראה דהא רב ושמואל בעו או לקוץ דינר או ריש עגלא לפטומא ור' שמעון בן גמליאל לא בעי אלא גללים וליכא למימר דהייט דוקא בעגל עם אמו דלא כפיש טירחא דהא ר' יוסי בר' יהודה אמר לעיל (דף סח:) אפילו בבהמות גדולות דסגי בנסיובי ותותרי דסבר לה כאבוה וגם רבינו חננאל פירש דכל כי האי גוונא שנאמר שיטה לית הלכתא כחד מינייהו אלא כרבי שמעון דאמר (שם) נותן לו שכרו משלם:

אמר רב מותר שליש בשכרך מותר. וא"ת והא לד אחד ברבית הוא דשמא לא ימלא מותר שליש ורב לית ליה דר' יהודה דשרי לד אחד ברבית דאמר לעיל (דף סג.) עושין אמנה בפירות ואין עושין אמנה בדמים ומשמע לעיל דהייט דלא כרבי יהודה ועוד דאפילו לרבי יהודה לא שרי בכי האי גוונא אלא כשיש ביד לוה או מלוה לעשות לד אחד שלא יהיה רבית ויש לומר דהכא אקילו רבנן משום דשכיחי טובא שיהא מותר שליש: **דאמרי** אינשי גביל לתורא גביל לתורי. וא"ת מהאי טעמא לשתרי אפילו לית ליה בהמה לדידיה דהא צריך לטרוח לעצמו משום פלגא דמלוה וי"ל דלא דמי דאי לית ליה בהמה לדידיה אין צריך לטרוח בבהמה של שותפות בכל יום אלא כל אחד יטרח ביומו:

אי משתתפת בהדיה יהיב לך נמי אליתא. תימה למה היא סבורה כן דהא כי משתתף בהדיה נמי ויטול כל הראש הרי הוא כבתחלה דמתחלה שהיה טורח בכל הבהמה של ר' אלעזר היה נוטל הראש ועכשיו שטורח לרבי אלעזר רק בחצי בהמה יטול חצי הראש מחלק רבי אלעזר ועוד מאי קאמר השתא שותפי אנן והלא גם עתה היתה חלקו של רבי אלעזר פלגא מלוה ויש לומר דכשנשתתף עמו היה טורח בחציו של רבי אלעזר בחנם ועל כן אמרה יהיב לך נמי אליתא אחרי שאינך לוקח מחלקו שום שכר:

כי

פז א מיי' פ"ו מהלכות שותפין הלכה ב ופ"ח שם הלכה א ועי' בהשגות ובכסף משנה סמג עשין פה ולאוין קצג טוש"ע י"ד סי' קעז סעיף ב:

פח ב מיי' שם פ"ח הלכה א סמג שם:

פט ג ד ה מיי' שם ופ"ו שם הלכה ב סמג שם טוש"ע שם:

צ ו ז ח ט מיי' שם פ"ה הלכה ד סמג שם טוש"ע שם סעיף כג:

צא י כ מיי' שם פ"ה הלכה ט סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קעו סעיף יז:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל ר"א תא נפלגיה לרישא: (ב) רש"י ד"ה שיטה וכו' ורבן שמעון בן גמליאל כולן:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' והאמר רב ריש עגלא. כ"כ הרמב"ם מפרש בהתנה מתחלה דאל"כ הא צריך ליתן כפועל: [ב] שם כי קאמר כו'. כ"כ וכתב הרמב"ם דה"ה דשמואל דאמר קוצץ כו' נמי איירי דוקא בכה"ג דאית כו' אבל הטור מפרש בנ"ל עסק אחר אלא שהתנה מתחלה. וסמ"ג ג"כ מפרש ריש עגלא וקוצץ בנ"ל עסק אחר אלא באדם בעל: [ג] שם מאן פלג כו'. כ"כ פי' הרמב"ם וטוש"ע ולכן אינו נוטל מחצה בשל חבירו וכ"כ הרשב"א וכ"י בשם רש"י אבל בשם תוס' כ' דלעולם נוטל ושני דברים אמר ראשונה נבטל החלוקה שניה לפוטרו (ועמ"ש רבינו ביו"ד סי' קע"ז ס"ק כ' וס"ק כ"ג): [ד] רש"י ד"ה מותר שליש כו'. כ"כ והרמב"ם מפרש שליש מהריוח וכתב דלאו דוקא דאפילו עשירית אבל סמ"ג וש"פ מפרשים כפירש"י: [ה] שם ד"ה זוזי דידי הוו וכי כו'. כ"כ מש"כ בשותפין. סמ"ג וכ"ד הטור וש"פ אבל הרמב"ם כתב דאף בשותפין שאחד מהעסק הוא כדין עסקא ומ"ש השתא כו' מפרש שלקה בהמות אחרות לעצמו שאינו לו אחרות א"צ ליתן אלא דבר מועט כדשמואל וכמש"ל ואב"א כו' וכיון שהוא אריסו ג"כ א"צ ליתן לו כלל וז"ש אמרי אינשי גביל כו' ע"ש בס"ק ו'): [ו] תוס' ד"ה אלא. דהא אמרינן כו'. כ"כ הרי"ף והרמב"ם ס"ל כללא בפרק גט פשוט (ועמ"ש רבינו בח"מ סי' רכ"ו ס"ק ג'):

עין משפט נר מצוה

צב א מיי' פ"ה מהל' שלוחין ושותפין הלכה ט סמג עשין פב ולאוין קנג טוש"ע ח"מ סי' קעו סעיף יז :

צג ב מיי' פ"ה מהלכות מלוה ולוה הלכה טו סמג לאוין קנג טוש"ע י"ד סי' קעו סעיף א :

צד ג מיי' שם סמג שם טוש"ע י"ד סי' קס סעיף יג :

צה ד ה מיי' שם טור ש"ע שם סעיף טז :

צו ו מיי' פ"ח מהלכות שותפין הלכה ג סמג עשין פב :

צז ז מיי' שם הלכה א סמג שם טוש"ע י"ד סי' קעז סעיף כג :

צח ח ט י מיי' פ"ז מהלכות מלוה הלכה ט סמג לאוין קנג טור וש"ע י"ד סי' קעו סעיף ה:

צט כ מיי' שם פ"ח הלכה יג סמג שם טוש"ע שם סעיף ד :

ק ל מיי' שם הלכה יא טוש"ע שם סעיף ג :

נושא
הבדל בין השכרת מטבעות (טאסיר) להשכרת חפצים

נושא/מבנה
ב' מימרות של רבא

שרי ליה לאיניש למימר לחבריה...

שכר אמירה מותר - כלומר דמותר לקבל תשלום שכר עבור הבעת בקשה למלוה להלוות כסף

תוספות

כי האי גוונא ודאי צריך לאודועיה. משמע דוקא הכא לפי שהיה לו פתחון פה לחשדו קאמר דצריך לאודועיה משום והייתם נקיים מה' ומישראל (במדבר לב) אבל בעלמא לא, והא דאמר בסוף זה בורר (סנהדרין דף לא: ושם ד"ה ואם) שנים שנתעלמו לדין שכופין אותו ודן בעירו ואם אמר (ד) כתבו לי מאיזה טעם דנתוני, כותבין ונותנין לו, אר"ת מכח ההיא דהכא דוקא התם דלא רצה לדון אלא על ידי כפייה אבל אם מדעתו דנו אותו אין כותבין ונותנין לו [א] וי"מ דהכא כל כה"ג צריך לאודועיה דלא איירי הודעה מאיזה טעם חייבו אלא היה משיבו כל כה"ג היה לך להודיעו כשחלקת ולא היה לך לחלוק שלא מדעתו :

אוגר זוזא בפשיטי. מקבל היה עליו אחריות [ב] אונסין להכי ס"ד דשרי : **מרא** הדרא בעיניה וידיע פחתיה. ועוד שניכר פגמו שהוא נפגם אם יתקלקל מחמת מלאכה זוזי לא הדרי בעינייהו שהרי מוציאן ולפיכך אחריותן עליו ושכרן רבית אע"פ שאמר בלשון שכירות ועוד אי נמי מהדר להו בעינייהו לא ידיע פחתייהו נמצא שכרן בחנם והוי רבית כדפי' בקונטרס וקשה לפירושו דא"כ היה אסור להשכיר לחבירו קטלא וכוס של זהב וטבעת דלא ידיע פחתייהו כדתנן בפרק הנהנה (מעילה דף יח:) ושאין בו פגם כיון שנהנה מעל כיצד קטלא בצוארה וטבעת בידה ושתתה בכוס של זהב כיון שנהנה מעל ועוד דבהדיא תניא בתוספתא (פ"ד) משכיר אדם מעותיו אבל שולחני להתראות בהן ולהתלמד בהן וריב"ן לא גרס וידיע פחתיה ונראה דגרס ליה וה"פ מרא אינה מלוה כי לא ניתנה להוצאה ולהחזיר אחרת אלא צריך להחזיר בעינה והשכר אינו שכר מלוה אי נמי היה נותן המרא להוציא ולעשות הימנו כל חפצו ולשלם אחרת אעפ"כ מותר ליטול שכר ואין ללמוד היתר משם לאוגורי זוזי דבמרא השכירות אינה בעבור הלואה שיש לו רשות להוציאה אלא נותן השכירות עבור הפחת שנפחתת על ידי מלאכה אם יחזיר השוכר בעינה אבל זוזי דרב חמא היה מלוה ולצורך הוצאה השכירם לו ולא בשביל קבלת שום פחת :

מעות

גמרא

כה"ג ודאי צריך לאודועיה: זוזי מי שקיל טבי ושביק חסרי (אמר ליה לא אמר ליה) חמרא כולי עלמא ידעי דאיכא דבסים ואיכא דלא בסים. גופא אמר רב נחמן זוזי כמאן דפליגי דמו א הני מילי טבי וטבי, תקולי ותקולי, אבל טבי ותקולי לא. רב חמא הוה מוגר זוזי בפשיטא (א) יומא, כלו זוזי דרב חמא, הוא סבר מאי שנא ממרא ב ולא היא: מרא הדרא בעינא וידיע פחתיה, זוזי לא הדרי בעינייהו ולא ידיע פחתיה. אמר רבא ג שרי ליה לאיניש למימר ליה לחבריה הילך ד' זוזי ואוזפיה לפלניא זוזי, לא אסרה תורה אלא רבית הבאה מלוה למלוה ואמר רבא ד שרי ליה לאיניש למימר ליה לחבריה שקיל לך ארבעה זוזי וא"ל לפלוני לאוזפן זוזי, מ"ט: שכר אמירה קא שקיל. כי הא דאבא מר בריה דרב פפא הוה שקיל אוגנא דקירא מקיראי וא"ל לאבוה אוזפינהו זוזי, אמרו ליה רבנן לרב פפא אביל בריה דמר רביתא, אמר להו כל כי האי רביתא ניכול, לא אסרה תורה אלא רבית הבאה מלוה למלוה, הכא שכר אמירה קא שקיל, ושרי:

מתני' ה שמין פרה וחמור וכל דבר שהוא עושה ואוכל למחצה, ו מקום שנהגו לחלוק את הוולדות מיד חולקין, מקום שנהגו לגדל יגדילו, רבן שמעון בן גמליאל אומר *ז שמין עגל עם אמו וסיח עם אמו, ומפריז על שדהו ואינו חושש משום רבית:

גמ' תנו רבנן מפריז על שדהו ואינו חושש משום רבית, כיצד: ח השוכר את השדה מחבירו בעשרה כורים חטין לשנה ואומר לו תן לי מאתים זוז ואפרנסנה ואני אעלה לך שנים עשר כורין לשנה, מותר ט אבל אין מפריז לא על חנות ולא על ספינה. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה י פעמים שמפריז על חנות לצור בה צורה, ספינה לעשות לה איסקריא: חנות לצור בה צורתא דצבו בה אינשי והוי אגרא טפי, ספינה לעשות לה איסקריא כיון דשפירא איסקריא טפי אגרא טפי ספינתא: אמר רב אגרא ופגרא אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב אי אגרא לא פגרא, אי פגרא לא אגרא, *שתיק רב. אמר רב ששת מ"ט *שתיק רב לא שמיע ליה הא דתניא אע"פ שאמרו אין מקבלין צאן ברזל מישראל אבל מקבלין צאן ברזל מן הנכרים אבל אמרו כ השם פרה לחבירו ואמר לו הרי פרתך עשויה עלי בשלשים דינר ואני אעלה לך סלע בחדש מותר לפי שלא עשאה דמים, ולא עשאה? אמר רב ששת לא עשאה דמים מחיים אלא לאחר מיתה. אמר רב פפא ל הלכתא ספינה: אגרא ופגרא

ונהגו

רש"י

טבי ותקולי. יש זוזי שמשקלם קל וצורתם יוצאת בהוצאה והורגלו בה וטובים בהוצאה יותר מצורה אחרת של זוזי שמשקלן יתר ואותן שמשקלן יתר חביבין למי ששוקל כסף מנה או פרס במאזנים הלכך טבי וטבי אי נמי תקולי ותקולי כמאן דפליגי דמי דאלו שהניח טובים כאלו שנטל : **אבל שקל טבי ושבק תקולי.** אי נמי שקל תקולי ושבק טבי לא : **מוגר זוזי בפשיטא ליומא.** בלשון שכירות ולא בלשון הלואה הנני משכיר לך זוז היום בפשוט דהיינו זוז מדינה דהיינו שמינית שבצורי : **כלו זוזי דרב חמא.** ירדו לטימיון כדאמרינן לקמן (דף עא.) שהמלוין ברבית נכסיהן מתמוטטין : **מ"ש ממרא.** פושוי"ר בלע"ז הלא רשאי אני להשכיר את כלי : **הדרא בעינא.** אותו כלי חוזר בעצמו בעין ואינו הלואה אצלו בדמים ואין אחריותו עליו אם נאנס או נשבר מחמת מלאכה הלכך אין שכרו רבית : **וידיע פחתיה.** ועוד שניכר פגמו שהוא נפגם ומתקלקל מחמת מלאכה : **זוזי לא הדרי בעינייהו.** שהרי מוציאם ולפיכך אחריותו עליו ושכרו רבית אע"ג דאמר בלשון שכירות, ועוד אי נמי אהדר ליה בעיניה לא ידיע פחתיה נמצא שכרו חנם ברבית : **אוגנא דקירא.** חלות הנתכות בכלים קטנים עגולים כאגנות : **מקיראי.** תגרי שעוה :

מתני' שמין פרה. גדולה וחמור גדול שראוין למלאכה ומלאכתם כולה של מקבל : **למחצה.** לחלוק שבח שישביחו בדמים ובוולדות : **לחלוק את הוולדות מיד.** כשתבא (ב) (שלת) חלוקתן כדאמרן לעיל בדקה שלשים ובגסה חמשים יום : **שמין עגל עם אמו.** ואין צריך ליתן שכר עמל ומזון לעגל אלא לאם : **מפרין על שדהו.** לשון פרה ורבה ובגמ' מפרש כיצד מפרין ולי נראה מפריז בזיי"ן לשון מרחיב ומגדיל כמו (זכריה ב) פרזות תשב ירושלם וכן מצינו בנדה (דף ד:) לא כהלל שהפריז על מדותיו וכן יסד רבינו משולם *בפיוט חכמי מדות מפריזים :

גמ' תן לי מאתים זוז. הלויני מאתים זוז ואוציאם בשדה לזבל *לקצור ולזרוע ולחרוש : **ואפרנסה.** (ג) כל צרכה כל דבר קרוי פרנסה : **ואני אעלה.** בחכירותיה שנים עשר כורין של חטין לשנה ואחזיר מעותיך : **מותר.** ואין זו רבית שכר מעות אלא שחוכר ממנו שדה משובחת ומעלה לו בחכירות שדה טובה יותר משדה רעה מאתים זוז שני כורים חטין : **אבל לא מפריז לא על שכר חנות ולא על שכר ספינה.** שאם שכר ממנו חנות או ספינה אסור ללות הימנו מעות לקנות פירות ולמכור בחנות או פרקמטיא להוליך בספינה ויעלה לו על דמי שכירותו כיון דלא בגופה דחנות וספינה קא מפיק להו להנך זוזי להשביח החנות או הספינה אין תוספת השכר בשביל חנות וספינה אלא בשביל שכר מעות : **לצור בה צורות.** שיוציא מעות הללו לצור בו צורות שתהא נאה והכל רצין לתוכה לקנות ולאכול שם : **אסקריא.** וילון ושאר כלי הספינה כגון תורן : **ספינתא אמר רב אגרא ופגרא.** מותר להשכירה ע"מ שאם תשבר ישלם אותה השוכר : **אי אגרא לא פגרא.** כיון דנטל שכר אין לו לתבוע דמי שבירתה : **ואי פגרא לא אגרא.** מאחר שעשאה בדמים שאם תשבר יש לה דמים הויא ליה מלוה גביה והויא שכירה רבית : **אין מקבלין צאן ברזל.** עסקא שאדם מקבל מחבירו ומקבל אחריות שאם מתו, מתו לו, ואם אבדו אבדו לו והשכר יחלוקו והיינו צאן ברזל שקשה כברזל שקיים אצל בעליו ואינו פוחת אצלם, ונראה לי שרוב המקבלים כך היו נוהגים לקבל בהמה דקה להכי קרי להו צאן : **הרי פרתך עשויה עלי בל' דינר.** אם לא אשיבנה לך : **ואני אעלה לך בשכר.** שאחרוש בה סלע בחדש : **מותר.** ואין זה רבית כדמפרש לפי שלא עשאה דמים מחיים אם יזלו פירות בשוק ויעמדו דמיה על עשרים לא ישלם אלא לאחר מיתה אם תמות או אם תשבר אלמא כל כמה דלא קביל עליה יוקרא וזולא לאו מלוה היא גביה וגבי ספינה נמי לא קביל עליה זולא :

ונהגו

מסורת הש"ס

במקצת ספרים ליתא. רש"ל

[לעיל סח:]

[בפיוט יוסף סני. של פסח למנהג מדינותינו]

[בפירש"י שבכי"ק איתא לזבל ולנכש ולחרוש]

* * *

גליון הש"ס

גמ' שתיק רב. וכן סוכה [illegible] וש"נ :

* * *

הגהות הב"ח

(א) גמ' ליומא כלו זוזי : (ב) רש"י ד"ה לחלוק וכו' כשתבא שעת חלוקתן: (ג) ד"ה ואפרנסנה השדה כל צרכו של : (ד) תוס' ד"ה כי וכו' ואם אמר כתבו לי מאיזה טעם :

נושא
אגרא ופגרא — שכירות עם תנאי שאם ישבר ישלם (השוכר) בנוסף לשכירות

מבנה [עי' תוס' ב"ב סג. ד"ה ומודה]

(מזקא) דינו של רב וחיזוק לשיטתו

קושיא

* * *

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה כי וי"מ כו'. נ"ב וכ"כ טוש"ע בי"ד שם: [ב] שם ד"ה אוגר כו' אונסין. נ"ב דוקא כה"ג שקבל רק אונסין אבל אם קבל גם אחריות דגניבה כו' מותר וכן בכל רבית דרבנן. תרומת הדשן. ולא נראה (ועמ"ש רבינו ביו"ד סי' קעו ס"ק ב') :